

POSTANOWIENIE

Dnia 12 września 2013 roku

Sąd Rejonowy w Płocku IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w składzie

Przewodniczący: SSR Katarzyna Mieszkowicz

po rozpoznaniu w dniu 12 września 2013 roku

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa Urszuli L.-J. i Małgorzaty G.-Sz.

przeciwko Prokuraturze Okręgowej w P.

o ustalenie i wynagrodzenie postanawia

zwrócić się do Trybunału Sprawiedliwości Wspólnot Europejskich z następującym pytaniem prawnym: Czy prawo wspólnotowe, a w szczególności art. 21 Karty Praw Podstawowych oraz art. 1 i art. 2 Dyrektywy Rady 2000/78/WE z dnia 27 listopada 2000 roku ustanawiającej ogólne warunki ramowe równego traktowania w zakresie zatrudnienia i pracy (Dz.U.UE L 303 str. 16 z dnia 2 grudnia 2000 roku) należy interpretować w ten sposób, że stoi ono na przeszkodzie uregulowaniu krajowemu, które prowadzi do sytuacji, iż pracownicy zatrudnieni na takich samych stanowiskach i z takim samym stażem pracy otrzymują wynagrodzenia różnej wysokości przy braku okoliczności uzasadniających tego typu zróżnicowanie.

UZASADNIENIE

1. Przedmiot postępowania.

Przedmiotem postępowania jest roszczenie powódek: Urszuli L.-J. i Małgorzaty G.-Sz. o zasądzenie różnicy w wynagrodzeniu wynikającej z nierównego, w ocenie powódek, potraktowania ich przez pracodawcę - Prokuraturę Okręgową w P. - poprzez zaliczenie powódek do grupy pracowników niższej kategorii wynagradzania. Powódki podniosły w szczególności, iż zgodnie z treścią art. 62 ust. 1 zd. 1 ustawy o prokuraturze wysokość wynagrodzenia prokuratorów zajmujących równorzędne stanowiska różnicuje się jedynie z uwagi na staż pracy lub pełnione funkcje. Przepis ten powinien być zatem rozumiany w ten sposób, że dłuższy staż pracy skutkuje przyznaniem wyższej stawki wynagrodzenia. Wynagrodzenie powódek nie powinno zatem różnić się od wynagrodzenia prokuratora, który posiada taki sam staż wypracowany, a zwłaszcza nie może być niższe od wynagrodzenia osób posiadających krótszy staż pracy.

2. Ustalenia faktyczne

Urszula L. – J. pracuje jako prokurator Prokuratury Okręgowej w P.

Pracę rozpoczęła z dniem 1 stycznia 1983 r. w charakterze aplikanta Prokuratury Rejonowej w Ż., a następnie od dnia 1 lipca 1984 r. asesora Prokuratury Rejonowej w Ż. Z dniem 1 października 2003 r. powódka została powołana na stanowisko prokuratora Prokuratury Okręgowej w P. Jednocześnie pełniła funkcję Prokuratora Rejonowego w G. Z dniem 1 stycznia 2009 r. ustalono wynagrodzenie zasadnicze powódki w stawce piątej - przy zastosowaniu mnożnika 2,50 przeciętnego wynagrodzenia w drugim kwartale roku 2008, wynoszącego 1.951,36 zł, ogłoszonego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej - „Monitor Polski” z 2008 r. Nr 61, poz. 546. Z dniem 1 stycznia 2010 r. ustalono wynagrodzenie zasadnicze powódki w stawce piątej- przy zastosowaniu mnożnika 2,50 podstawy ustalenia wynagrodzenia zasadniczego prokuratora, wskazanej w art. 61 a ustawy z dnia 20 czerwca 1985 r.

Małgorzata G.-Sz. pracuje jako prokurator Prokuratury Okręgowej w P. Pracę rozpoczęła z dniem 1 października 1989 r. w charakterze aplikanta Prokuratury Rejonowej w P., a następnie od dnia 15 listopada 1991 r. asesora Prokuratury Rejonowej w P. W okresie od 21 stycznia 2002 r. do 30 września 2002 r. powódka została delegowana do wykonywania czynności służbowych w Prokuraturze Okręgowej w P. Z dniem 1 października 2002 r. powódka została powołana na stanowisko prokuratora Prokuratury Okręgowej w P. Z dniem 1 stycznia 2009 r. ustalono wynagrodzenie zasadnicze powódki w stawce piątej. Podstawę ustalenia stawki wynagrodzenia zasadniczego stanowił staż pracy na stanowisku prokuratora prokuratury okręgowej oraz kryterium ogólnego stażu pracy. Z dniem 1 stycznia 2010 r. ustalono wynagrodzenie zasadnicze powódki w stawce piątej - przy zastosowaniu mnożnika 2,50 podstawy ustalenia wynagrodzenia zasadniczego prokuratora, wskazanej w art. 61a ustawy z dnia 20 czerwca 1985 r. o prokuraturze. Z dniem 1 października 2012 r. ustalono wynagrodzenie zasadnicze powódki w stawce szóstej - przy zastosowaniu mnożnika 2,65 podstawy ustalenia wynagrodzenia zasadniczego prokuratora, określonej w art. 61 a ustawy z dnia 20 czerwca 1985 r. o prokuraturze.

Z dniem 1 stycznia 2009 roku, celem realizacji przepisów ustawy z dnia 20 marca 2009 r. o zmianie ustawy - Prawo o ustroju sądów powszechnych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z dnia 7 kwietnia 2009 r.), ustalono również wynagrodzenie pozostałych prokuratorów zatrudnionych w Prokuraturze Okręgowej w P. W efekcie doszło do sytuacji, w której wynagrodzenie powódek było niższe niż wynagrodzenie części prokuratorów zatrudnionych później niż one, którzy później również otrzymały nominacje na prokuratorów prokuratury okręgowej.

3. Przepisy prawa polskiego mające zastosowanie w sprawie.

- Ustawa z dnia 26 czerwca 1974 roku kodeks pracy

Art. 18^{3a} § 1

„ Pracownicy powinni być równo traktowani w zakresie nawiązania i rozwiązania stosunku pracy, warunków zatrudnienia, awansowania oraz dostępu do szkolenia w celu podnoszenia kwalifikacji zawodowych, w szczególności bez względu na płeć, wiek, niepełnosprawność, rasę, religię, narodowość, przekonania polityczne, przynależność związkową pochodzenie etniczne, wyznanie, orientację seksualną a także bez względu na zatrudnienie na czas określony lub nieokreślony albo w pełnym lub w niepełnym wymiarze czasu pracy."

Art. 18^{3b} § 1 pkt 2

„Za naruszenie zasady równego traktowania w zatrudnieniu, z zastrzeżeniem § 2-4, uważa się różnicowanie przez pracodawcę sytuacji pracownika z jednej lub kilku przyczyn określonych w art. 18^{3a} § 1, którego skutkiem jest w szczególności: niekorzystne ukształtowanie wynagrodzenia za pracę lub innych warunków zatrudnienia albo pominięcie przy awansowaniu lub przyznawaniu innych świadczeń związanych z pracą

- chyba że pracodawca udowodni, że kierował się obiektywnymi powodami."

Art. 18

„§ 1 Pracownicy mają prawo do jednakowego wynagrodzenia za jednakową pracę lub za pracę o jednakowej wartości.

§ 2. Wynagrodzenie, o którym mowa w § 1, obejmuje wszystkie składniki wynagrodzenia, bez względu na ich nazwę i charakter, a także inne świadczenia związane z pracą przyznawane pracownikom w formie pieniężnej lub w innej formie niż pieniężna.

§ 3. Pracami o jednakowej wartości są prace, których wykonywanie wymaga od pracowników porównywalnych kwalifikacji zawodowych, potwierdzonych dokumentami przewidzianymi w odrębnych przepisach lub praktyką i doświadczeniem zawodowym, a także porównywalnej odpowiedzialności i wysiłku."

- Ustawa z dnia 20 czerwca 1985 r. o prokuraturze w brzmieniu ustalonym ustawą z dnia 20 marca 2009 r. o zmianie ustawy - Prawo o ustroju sądów powszechnych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z dnia 7 kwietnia 2009 r.)

Art. 62 ust. 1.

„Wynagrodzenie zasadnicze prokuratorów zajmujących równorzędne stanowiska prokuratorskie jest równe; wysokość wynagrodzenia prokuratorów zajmujących równorzędne stanowiska prokuratorskie różnicuje staż pracy lub pełnione funkcje. Wynagrodzenie zasadnicze prokuratorów jest równe wynagrodzeniu zasadniczemu sędziów w takich samych jednostkach organizacyjnych sądów powszechnych. Wynagrodzenie zasadnicze Prokuratora Generalnego i prokuratorów Prokuratury Generalnej jest równe wynagrodzeniu zasadniczemu sędziów Sądu Najwyższego. Stawki dodatków

funkcyjnych Prokuratora Generalnego i jego zastępców są równe dodatkom funkcyjnym odpowiednio Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego i Prezesa Sądu Najwyższego."

art. 62 ust. 1a.

„Wynagrodzenie zasadnicze prokuratora określa się w stawkach, których wysokość ustala się z zastosowaniem mnożników podstawy ustalenia wynagrodzenia zasadniczego, o której mowa w art. 61a.",

art. 62 ust. 1ba.

„Prokuratorowi obejmującemu stanowisko w prokuraturze rejonowej przysługuje wynagrodzenie zasadnicze w stawce pierwszej. Prokuratorowi obejmującemu stanowisko w prokuraturze okręgowej przysługuje wynagrodzenie zasadnicze w stawce czwartej, a jeżeli na niższym stanowisku otrzymywał już wynagrodzenie w stawce czwartej albo piątej - przysługuje mu wynagrodzenie zasadnicze w stawce, odpowiednio, piątej albo szóstej. Prokuratorowi obejmującemu stanowisko w prokuraturze apelacyjnej przysługuje wynagrodzenie zasadnicze w stawce siódmej, a jeżeli na niższym stanowisku otrzymywał już wynagrodzenie w stawce siódmej albo ósmej - przysługuje mu wynagrodzenie zasadnicze w stawce, odpowiednio, ósmej albo dziewiątej.",

art. 62 ust:

lea. Jeżeli przed objęciem stanowiska prokuratorskiego prokurator zajmował inne, odpowiednio równorzędne, stanowisko prokuratorskie lub sędziowskie, na obejmowanym stanowisku przysługuje mu wynagrodzenie zasadnicze w stawce nie niższej od stawki, w której przysługiwało mu na stanowisku zajmowanym poprzednio.

leb. Wynagrodzenie zasadnicze prokuratora określa się w stawce bezpośrednio wyższej po upływie kolejnych pięciu lat pracy na danym stanowisku prokuratorskim.

lec. Do okresu pracy na stanowisku prokuratora prokuratury rejonowej dolicza się okres powierzenia pełnienia czynności prokuratorskich na stanowisku asesora prokuratorskiego.

led. Prokuratorowi, któremu z chwilą objęcia stanowiska w prokuraturze okręgowej przysługiwało wynagrodzenie zasadnicze w stawce czwartej albo piątej, a także prokuratorowi, któremu z chwilą objęcia stanowiska w prokuraturze apelacyjnej przysługiwało wynagrodzenie zasadnicze w stawce siódmej albo ósmej, do okresu pracy niezbędnego do uzyskania wynagrodzenia w stawce bezpośrednio wyższej zalicza się okres pracy na stanowisku bezpośrednio niższym, w którym prokuratorowi przysługiwało wynagrodzenie zasadnicze w stawce, odpowiednio, trzeciej albo czwartej, szóstej albo siódmej.

- Ustawa z dnia 20 marca 2009 r. o zmianie ustawy - Prawo o ustroju sądów powszechnych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z dnia 7 kwietnia 2009 r.)

Art. 11 ust. 1

„Z dniem 1 stycznia 2009 r. wynagrodzenia zasadnicze prokuratorów prokuratur rejonowych określa się w stawkach od pierwszej do czwartej, wynagrodzenia zasadnicze prokuratorów prokuratur okręgowych - w stawkach od czwartej do siódmej, a wynagrodzenia zasadnicze prokuratorów prokuratur apelacyjnych - w stawkach od siódmej do dziesiątej. Przepisy art. 10 ust. 2-5 stosuje się odpowiednio.

2. Z dniem 1 stycznia 2009 r. wynagrodzenia prokuratorów powołanych przed tym dniem na stanowisko prokuratora prokuratury okręgowej w prokuraturze rejonowej określa się w stawce czwartej, a prokuratorów powołanych na stanowisko prokuratora prokuratury apelacyjnej w prokuraturze okręgowej - w stawce siódmej."

Art. 10 ust 1 „, Z dniem 1 stycznia 2009 r. wynagrodzenia zasadnicze sędziów sądów rejonowych określa się w stawkach od pierwszej do czwartej, wynagrodzenia zasadnicze sędziów sądów okręgowych - w stawkach od czwartej do siódmej, a wynagrodzenia zasadnicze sędziów sądów apelacyjnych - w stawkach od siódmej do dziesiątej, według zasad określonych w ust. 2-4.

2. Stawkę wynagrodzenia zasadniczego sędziego ustala się uwzględniając staż pracy sędziego na stanowisku zajmowanym w dniu 1 stycznia 2009 r., a jeżeli jest to korzystniejsze - staż pracy sędziego na wszystkich dotychczas zajmowanych stanowiskach sędziowskich lub prokuratorskich (ogólny staż pracy); uwzględnienie ogólnego stażu pracy nie może jednak stanowić podstawy ustalenia wynagrodzenia zasadniczego sędziego sądu okręgowego w stawce szóstej i siódmej, a w przypadku sędziego sądu apelacyjnego - w stawce dziewiątej i dziesiątej. Staż pracy na zajmowanym stanowisku oraz ogólny staż pracy, niezbędny do uzyskania poszczególnych stawek wynagrodzenia zasadniczego, określa tabela, stanowiąca załącznik nr 3 do niniejszej ustawy.

3. Do ogólnego stażu pracy wlicza się okres powierzenia pełnienia czynności sędziowskich na stanowisku asesora sądowego, a także czas pozostawania poza zawodem sędziowskim, jeżeli spowodowane było represjami za polityczną postawę sędziego, o ile powrót do zawodu nastąpił nie później niż do 31 grudnia 1990 r.

4. Staż pracy na zajmowanym stanowisku oraz ogólny staż pracy, o których mowa w ust. 2, ulegają wydłużeniu o trzy lata w fazie ukarania sędziego karą dyscyplinarną dwukrotnego wytknięcia uchybienia, o którym mowa w art. 40 ustawy zmienianej w art. 1, lub dwukrotnego zwrócenia uwagi w trybie określonym w art. 37 § 4 ustawy zmienianej w art. 1, chyba że uprawniony organ zarządził usunięcie, odpowiednio, wyroków, postanowień lub pism z akt osobowych sędziego.

5. Określenie wynagrodzenia zasadniczego sędziego sądu rejonowego w stawce piątej, a sędziego sądu okręgowego w stawce ósmej, może nastąpić nie wcześniej niż z dniem 1 stycznia 2014 r."

- ZAŁĄCZNIK DO USTAWY Z DNIA 20 MARCA 2009 R.

Tabela określająca staż pracy na zajmowanym stanowisku oraz ogólny staż pracy niezbędny do uzyskania poszczególnych stawek wynagrodzenia zasadniczego

stanowisko	staż pracy na danym stanowisku	ogólny staż pracy	stawka wynagrodzenia zasadniczego
sędzia sądu rejonowego	do 5 lat	do 5 lat	pierwsza
	powyżej 5 do 10 lat	powyżej 5 do 10 lat	druga
	powyżej 10 do 15 lat	powyżej 10 do 15 lat	trzecia
	powyżej 15 lat	powyżej 15 lat	czwarta
sędzia sądu okręgowego	do 5 lat	do 15 lat	czwarta
	powyżej 5 do 10 lat	powyżej 15 lat	piąta
	powyżej 10 do 15 lat	nie uwzględnia się	szósta
	powyżej 15 lat	nie uwzględnia się	siódma
sędzia sądu apelacyjnego	do 5 lat	do 25 lat	siódma
	powyżej 5 do 10 lat	powyżej 25 lat	ósma
	powyżej 10 do 15 lat	nie uwzględnia się	dziwiata

4. Istotne dla sprawy przepisy prawa wspólnotowego.

- Karta Praw Podstawowych Unii Europejskiej

Art. 21 ust 1

Zakazana jest wszelka dyskryminacja w szczególności ze względu na płeć, rasę, kolor skóry, pochodzenie etniczne lub społeczne, cechy genetyczne, język, religię lub przekonania, poglądy polityczne lub wszelkie inne poglądy, przynależność do mniejszości narodowej, majątek, urodzenie, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną.

- Dyrektywa Rady 2000/78/WE z dnia 27 listopada 2000 roku ustanawiającej ogólne warunki ramowe równego traktowania w zakresie zatrudnienia i pracy (Dz.U.UE L 303 str. 16 z dnia 2 grudnia 2000 roku):

art. 1 „Celem niniejszej dyrektywy jest wyznaczenie ogólnych ram dla walki z dyskryminacją ze względu na religię lub przekonania, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną w odniesieniu do zatrudnienia i pracy, w celu realizacji w Państwach Członkowskich zasady równego traktowania.

art. 2 „dyskryminacja pośrednia występuje w przypadku, gdy przepis, kryterium lub pozornie neutralna praktyka może doprowadzić do szczególnej niekorzystnej sytuacji dla osób danej religii lub przekonań, niepełnosprawności, wieku lub orientacji seksualnej, w stosunku do innych osób, chyba że:

i) taki przepis, kryterium lub praktyka jest obiektywnie uzasadniona zgodnym z prawem celem, a środki mające służyć osiągnięciu tego celu są właściwe i konieczne, lub

ii) jeżeli w przypadku osób w określony sposób niepełnosprawnych, pracodawca lub każda osoba, do której odnosi się niniejsza dyrektywa, jest zobowiązany, na mocy przepisów krajowych, podejmować właściwe środki zgodnie z zasadami Określonymi w art. 5, w celu zlikwidowania niedogodności spowodowanych tym przepisem, kryterium lub praktyką.

Art. 3 „ W granicach kompetencji Wspólnoty, mniejszą dyrektywę stosuje się do wszystkich osób, zarówno sektora publicznego jak i prywatnego, włącznie z instytucjami publicznymi, w odniesieniu do:

- a) warunków dostępu do zatrudnienia lub pracy na własny rachunek, w tym również kryteriów selekcji i warunków rekrutacji, niezależnie od dziedziny działalności i na wszystkich szczeblach hierarchii zawodowej, również w odniesieniu do awansu zawodowego;
- b) dostępu do wszystkich rodzajów i szczebli poradnictwa zawodowego, kształcenia zawodowego, doskonalenia i przekwalifikowania zawodowego, łącznie ze zdobywaniem praktycznych doświadczeń;
- c) warunków zatrudnienia i pracy, łącznie z warunkami zwalniania i wynagradzania"

5. Sąd zważył, co następuje.

Z okoliczności faktycznych niniejszej sprawy wynika, iż po zaszeregowaniu prokuratorów Prokuratury Okręgowej w P. do poszczególnych kategorii, którym odpowiadały stawki wynagrodzenia zasadniczego powstała sytuacja, w której prokuratorzy z niższym stażem uzyskali wyższe wynagrodzenie od prokuratorów z dłuższym stażem pracy. I tak, w sytuacji, gdyby powódka U. L.-J. otrzymała nominację na stanowisko prokuratora Prokuratury Okręgowej trzy miesiące później, czyli w dniu 1 stycznia 2009 roku, to w świetle polskich przepisów zostałyby jej przyznane prawo do wynagrodzenia w stawce szóstej. Tym samym późniejszy awans powódki powodowałby jej uprzywilejowanie. Podobnie przedstawiała się sytuacja M. G.-Sz. - jej staż pracy na stanowisku prokuratora prokuratury okręgowej na dzień 1 stycznia 2009 roku przekroczył 5 lat, zatem prawo do nabycia kolejnej stawki nabyła dopiero po 10 latach pracy od momentu powołania na to stanowisko, tj. w dniu 1 października 2012 roku. Tymczasem część prokuratorów prokuratury okręgowej z krótszym niż pięcioletni stażem pracy otrzymała od 1 stycznia 2009 roku V stawkę awansową a następnie już po kilku miesiącach - VI stawkę (po osiągnięciu 5 lat stażu od momentu nominacji na stanowisko prokuratora prokuratury okręgowej).

Taka sytuacja rodzi zatem pytanie, czy tego typu potraktowanie części pracowników znajduje ochronę na gruncie przepisów wspólnotowych, w szczególności art. 21 Karty Praw Podstawowych oraz art. 1 i art. 2 Dyrektywy Rady 2000/78/WE z dnia 27 listopada 2000 roku ustanawiającej ogólne warunki ramowe równego traktowania w zakresie zatrudnienia i pracy. Przepisy te wprost zabraniają nierównego traktowania pracownika i wskazują szereg kryteriów takiego niedopuszczalnego traktowania. Zasady równości, równego traktowania i niedyskryminacji wynikające z przepisów

prawa wspólnotowego wymagają ogólnie, aby sytuacje porównywalne były taktowane w ten sam sposób. W sprawie niniejszej wydaje się, iż doszło naruszenia tej zasady.

Należy podkreślić, iż zarówno przepisy Dyrektywy Rady 2000/78/WE z dnia 27 listopada 2000 roku, jak i orzecznictwo TS dopuszcza odstępstwa od zasady równego traktowania w zatrudnieniu. Motywy 22, 25 i 36 Dyrektywy stanowią iż bardzo niewielu okolicznościach różnice w traktowaniu mogą być uzasadnione w przypadku gdy charakterystyka związana z religią lub przekonaniem, niepełnosprawnością wiekiem bądź orientacją seksualną jest istotnym i determinującym wymogiem zawodowym, pod warunkiem że cel jest zgodny z prawem, a wymóg zachowuje proporcje.

W sprawie niniejszej nie występują okoliczności uzasadniające odmienne traktowanie osób zatrudnionych na tym samym stanowisku. W szczególności nieuzasadniona jest sytuacja, w której pracownicy zatrudnieni dłużej otrzymują wynagrodzenie niższe. Nie sposób również wskazać celu, któremu miałyby służyć. Przeciwnie to właśnie staż wydaje się stanowić kryterium, które jest podstawą dla wyższej gratyfikacji, z uwagi na większe gwarancje prawidłowego wykonywania zawodu z uwagi na zdobyte już doświadczenie.

Wyjaśnienie kwestii przedstawionej w sentencji postanowienia jest niezbędne, gdyż w przypadku udzielenia odpowiedzi twierdzącej na postawione pytanie sąd krajowy będzie władny pominąć sprzeczne z prawem wspólnotowym uregulowanie krajowe (czyli przepisy art. 10 i 11 ustawy z dnia 20 marca 2009 r. o zmianie ustawy - Prawo o ustroju sądów powszechnych oraz niektórych innych ustaw) i zastosować ogólną zasadę prawa krajowego, wynikającą z art. 62 ustawy o prokuraturze oraz art. 18^{3c} kodeksu pracy.